зростання частки середнього класу, сприяння конкуренції в економіці та підвищення рівня якості виробленої продукції та послуг. Забезпечення високого рівня життя — це не тільки фінансування державою соціальних витрат, але й формування такого середовища, в якому б кожен індивід відчував комфорт та можливість власного розвитку та самореалізації.

Список використаних джерел

1. Корнаи Я. Социалистическая система. Политическая экономия коммунизма. Пер. с англ. - М.: НП «Журнал Вопросы экономики», 2000. – 672 с.

2. Social welfare dynamics in post-socialist countries: unveiling the secrets of success / S. Slukhai, T. Borshchenko // Institute of public finance. - 2019. vol. 43 (2) - p. 167-194. Режим доступу: http://www.pse-journal.hr/en/archive/social-welfare-dynamics-in-post-socialist-countries-unveiling-the-secrets-of-success_4146.

3. Economic Transformation: From Central Planning to Market Economy / G.Turley // J.E. Cairnes School of Business and Economics, National University of Ireland, Galway (NUI Galway), Ireland. - 2015. - p.73-79

4. Галабурда М. К. Постсоціалістична трансформація. Методологічні уроки для економічної науки / М. К. Галабурда // Сучасні економічні теорії: історія, методологія та перспективи розвитку. К.: КНЕУ, 2016, с. 74-76.

Другова Євгенія Василівна
аспірантка кафедри економічної теорії ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ПРАЦІ В ІНСТИТУЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ

Реалізація структурних перетворень .в економіці України базується на зміцненні економічного потенціалу, а саме: інтелектуалізації праці, нових знаннях і технологіях, що

забезпечують формування конкурентоспроможного на ринку праці людського капіталу.

Термін «інтелектуалізація» запозичений із психології, де він означає використання інтелектуальних ресурсів людини, активізацію мислення і всіх складників такого явища як інтелект, який об'єднує всі пізнавальні здібності особистості. В останні роки термін почав широко використовуватися в економічних дослідженнях, щоб насамперед підкреслити зміни:

– у сфері змісту праці (збільшення частки розумової праці у загальному обсязі суспільно-корисної праці) і, відповідно, форм її організації, умов та забезпечення;

– у зростанні значущості знань та інформації в процесі організації та ведення господарської діяльності, для розробки інновацій і здійснення управління.

Використання терміну «інтелектуалізація» в економіці є не новим. Так, відомий вчений М. Вебер розумів під інтелектуалізацією прагнення до раціональності дій у певних обставинах, а К. Маркс – накопичення майстерності і знань. Сьогодні термін «інтелектуалізація» став основою для понять:

- «інтелектуальний капітал»,
- «інтелектуальні активи»,
- «інтелектуальні ресурси»,
- «інтелектуальні системи» та ін.,

В даних поняттях підкреслюється інший рівень, а саме якісні зміни в контексті нових вимог, які пов'язані із зростанням інтелектуальної активності індивіда.

Узагальнюючи різні погляди щодо трактування інтелектуального потенціалу, авторка вважає, що інтелектуальний потенціал - це цілісність розумових здібностей та надбань особистості, її спроможність в реаліях життя ідентифікувати свій світогляд із власною національно-культурною особливістю та генерувати новітні ідеї на досягнення цілей у реальному світі.

Зміни в структурі потреб сучасного ринку праці, обумовлюють необхідність розгляду такого поняття як інтелектуалізація споживчих товарів і послуг. Особливостями останніх є: спрямованість на розвиток пізнавальних і творчих

здібностей людини, сприяння розумовій діяльності і пізнанню, виконання інтелектуальних операцій тощо.

Інтелектуалізація економіки супроводжується:

1) розвитком існуючих і появою нових спеціальних послуг, пов'язаних зі сферою знань та інформації, підвищенням якості людського капіталу;

2) розробкою нових бізнес-моделей і форм організації інтелектуальної діяльності на підприємствах;

3) формуванням інституціонально-правового забезпечення інтелектуальної діяльності, механізмів захисту прав на інтелектуальну власність;

4) створенням спеціальних інформаційних систем, баз даних, баз знань, експертних систем, технологій обробки даних.

Таким чином, прояви інтелектуалізації сучасної економіки є різноманітними і відкривають нові її особливості. Ці прояви сходять на рівень інституційного середовища і породжують нові проблеми його розвитку.

Інтелектуалізацію ринку праці ми можемо розглядати як онтогенетичний (індивідуалізований) процес формування та використання най важливіших інтелектуально - конкурентних можливостей.

Фундаментом процесів інтелектуалізації є трансформація людського капіталу. Інтелектуалізація системи праці виступає результатом цілеспрямованої взаємодії багатьох зацікавлених сторін та процесів розвитку його внутрішнього і зовнішнього середовищ під впливом освітніх інститутів та держави.

Зважаючи на багатоманітність факторів та складність впливу на інституційне середовище, авторка вважає, що найважливішим кроком для України є створення сприятливого інвестиційного клімату для іноземних інвесторів. Саме тому, необхідно уважно вивчити внутрішній потенціал країни (ресурсний, фінансовий, науковотехнологічний, трудовий тощо), а також її політичний та соціально-економічний стан. Це безпосередньо вплине на зменшення міграції інтелектуального потенціалу держави, зокрема, дозволить активізувати участь та налагодити співробітництво з іноземним інтелектуальним капіталом, виходячи із пріоритетів розвитку національної

економіки, що буде сприяти інтелектуально-економічній безпеці країни.

Таким чином, знання інституційного середовища формування інтелектуальних стратегій економічного розвитку, комплексний аналіз взаємодії його основних інститутів сприятиме підвищенню інтелектуалізації системи ринку праці, що складається з об'єктів інтелектуалізації, до яких належать рівні управління (керуюча та керована), які забезпечують процес інтелектуального обороту на ринку праці. Функціонування ринку праці багато в чому визначається розвитком інституційного середовища, що визначає господарську поведінку економічних суб'єктів, загальну ефективність і результативність їх господарської діяльності, що безпосередньо пов'язана з їх інтелектуальним рівнем. У зв'язку з цим дослідження інституційного середовища регіональної структурної політики є важливим науковим і прикладним завданням, від розв'язання якого залежить ефективне функціонування економіки України.

Список використаних джерел

1. Другов О.О. Інтелектуалізація як шлях до підвищення конкурентоспроможності реального сектора економіки України // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць.– 2009.– №2 // khibs.edu.ua.

2. Радіонова І.Ф., Усик В.І. Інтелектуальний капітал та інтелектуальний потенціал економіки: розмежування понять і явищ // Актуальні проблеми економіки.– 2011.– №10. – С. 56–66.

3. Д. Норт. Институциональные изменения: рамки анализа [Текст] / Д. Норт // Вопросы экономики. – 2010. – №3. – С. 7–16.

4. Качала Т.М. Інституціоналізація економіки України: проблеми та перспективи: монографія у 2-х т., Т.1 / Т.М. Качала; М-во освіти і науки, молоді та спорту України; Черк. держ технолог. універ. – Черкаси: ЧДТУ, 2011. – 475 с.